

Стегней Мар'яна Іванівна,
декан факультету економіки, управління та інженерії,
д.е.н., доцент кафедри фінансів
Мукачівський державний університет
Архангельська Анна-Марія Ігорівна,
студентка,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Касинець Отокар Вікторович,
старший викладач кафедри туризму і рекреації,
Мукачівського державного університету

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА І ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ПЕРІОД ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Безперервне поглиблення екологічної кризи, а точніше кризи стосунків суспільства і природи, у кінці ХХ століття викликало необхідність радикальних заходів відносно цілей і пріоритетів розвитку. На цьому шляху особливе місце належить «Загальнопланетарному саміту» — Конференції ООН з природного середовища і розвитку (РІО - 92), що відбулася в Ріо-де-Жанейро в червні 1992 року. На цьому саміті задекларовані принципи стійкого екологічно безпечного розвитку і прийнято два історичні документи: «Декларацію в справі природного середовища і розвитку» і «Глобальну програму дій — Порядок денний ХХІ» (Agenda - 21).

Керівники 179 країн — членів ООН закликали уряди усіх країн світу і громадян Землі до впровадження принципів сталого екологічно безпечного розвитку у сфері соціальної, економічної і екологічної політики. Конференція ООН РІО - 92 розробила принципи і рекомендації відносно збалансованого рішення соціально-економічних завдань і збереження природного середовища і природно-ресурсного потенціалу в період переходу до сталого розвитку.

Привертає увагу загальна гуманітарна спрямованість цих принципів, засобів і цілей сталого розвитку. Зокрема, було введено нове поняття якості життя, що має як матеріальні, так і нематеріальні виміри.

Основною турботою кожного суспільства проголошено забезпечення нормального психічного розвитку і збереження здоров'я людини. Це пов'язано з прогресуючим погіршенням якості природного середовища, з одного боку, і стресогенним і імунознижуючим впливом екологічно зміненого середовища на організм людини, з іншою. Чинники, що формують здоров'я сучасної людини (поле здоров'я), розподіляються так: спосіб життя — 53%, екологія — 21%, біологія (спадковість) — 16%, система охорони здоров'я — 10%. В Україні несприятливий екологічний стан довкілля обумовлює ріст екологічною складеною здоров'я до 60-70%.

Для сталого розвитку важливе визнання розумної (достатньої) межі задоволення власних потреб, тобто обмеження споживчих інстинктів. Це вимагає іншої філософії життя і швидкого поширення її серед усіх шарів суспільства.

Реалізація принципів сталого розвитку можлива в іншій, чим була і є, економічній системі. Діюча світова економічна система налаштована на максимальну вигоду, отриману за всяку ціну, будучи механізмом збагачення багатих і зубожіння бідних. Критерію вигоди в екологічну епоху повинні протистояти поняття партнерства, паритетності і справедливості. Одиниця результатів в цій системі повинна забезпечуватися мінімумом ресурсів.

Слід зазначити, що сталий розвиток — це тривалий, нелегкий еволюційний процес, а не чергова кампанія, це не лише завдання, — це надія на те, що ми зможемо гордитися світом, переданим в спадок наступним поколінням.

Отже, динаміка світових тенденцій спонукає Україну до вироблення відповідної політики екологічно сталого розвитку, без якої неможливий поступальний розвиток економіки держави. Позитивні зрушення, які відбулися за останні роки у сільськогосподарському виробництві, не дали змогу розв'язати проблеми соціально-економічного розвитку сільських територій, найгострішими з яких залишаються безробіття, трудова міграція селян та руйнування соціальної інфраструктури в сільській місцевості.

Відтак, розвиток сільських територій і розв'язання економічних, соціальних та екологічних проблем на селі визначено як стратегічну мету державної аграрної

політики, для досягнення якої необхідно затвердити перелік завдань на державному та місцевому рівні.

Насамперед, це стосується трансформації монофункціонального та екстенсивного господарського механізму економіки сільських територій, незбалансоване функціонування якого виступає суттєвим бар'єром на шляху їх сталого розвитку, оскільки, з одного боку, не дозволяє використовувати багатого природно-ресурсного потенціалу, не пов'язаного з веденням сільськогосподарського виробництва (туристично-рекреаційного, торговельно-транзитного, транспортно-логістичного тощо), а з іншого – спричиняє до посилення рівня безробіття, загострення соціальних проблем, погіршення якості людського капіталу, що, у свою чергу є джерелом зростання екологічних ризиків, позаяк бідність змушує селян знаходити альтернативні джерела заробітку, в тому числі, на основі неконтрольованого вирубування лісів, нищення річок, забруднення повітря промисловими та побутовими відходами тощо.

Список використаної літератури:

1. Дробноход Н. Устойчивое экологически безопасное развитие: украинский контекст / Николай Дробноход // Зеркало недели. Украина. - №21. - 1 июня 2001.

2. Концепція Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року: [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.uniflor.biz/law/kontseptsiya-do-2020-roku.html>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>